

Verslag openbare avondvergadering commissie Mobiliteit, Groen en Openbare Ruimte

Datum 15 juni 2023
Locatie Stadhuishal, stadhuis
Verslag door mw. E. Wijsman (Notuleerservice Nederland)
Vaststelling verslag

Aanwezigen

De voorzitter, mw. L. Snippe, de wethouder, mw. Schilderman, de leden, mw. K. Alblas (CU), dhr. D. Bosch (PVV), dhr. R. van den Enk (Student&Starter), dhr. S. Gaillard (Stadsbelang Utrecht), dhr. M. van Heuven (PvdD), mw. V. Smit (VOLT), dhr. T. Stam (PvdA), dhr. M. Usta (DENK), dhr. J. Vintgens (VVD), mw. J. Zwinkels (CDA)

Afwezigen

Mw. M. Minnaert (Utrecht Bij1)

Verslag commissie Mobiliteit, Groen en Openbare Ruimte

1.	Opening.....	1
2.	Vaststellen agenda.....	2
3.	Raadsbrief Reclame in de Openbare Ruimte.....	2
LIJST VAN TOEZEGGINGEN.....		11

Gele markeringen aanwezig op pagina 3 en 8

1. Opening

De **voorzitter** opent de vergadering om 20.00 uur en heet de aanwezigen welkom. Zij meldt dat de volgende commissievergadering van de commissie Mobiliteit, Groen en Openbare Ruimte na het zomerreces, op 14 september 2023, gehouden zal worden. Als er nog zaken aan de agenda van die vergadering dienen te worden toegevoegd, dan kan dat aangemeld worden via de app waarna de voorzitter en griffier zullen bekijken of dit kan worden geagendeerd.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) wil, samen met de VVD, graag de drie brieven over de openbare ruimte die in de afgelopen week bij haar fractie zijn binnengekomen, agenderen. Zij stelt voor om daar een uur voor te reserveren.

De **voorzitter** gaat daarmee akkoord en vraagt welke andere fracties dit mede willen agenderen. Dat zijn de fracties van VOLT, D66, GroenLinks, CDA, Student & Starter, PvdA, PvdD en ChristenUnie.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) betuigt haar medeleven aan de nabestaanden van het slachtoffer van het dodelijk ongeval van gisteren dat het derde dodelijke ongeval in Utrecht is in korte tijd. Het CDA heeft een dilemma, omdat verkeersveiligheid voor de fractie heel belangrijk is en verzoekt daarom later in het jaar opnieuw een debat te voeren over verkeersveiligheid.

De **voorzitter** sluit zich namens de overige fracties aan bij het blijk van medeleven dat hier door iedereen gedeeld wordt.

2. Vaststellen agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Raadsbrief Reclame in de Openbare Ruimte

De **voorzitter** geeft een inleiding op dit agendapunt en zegt dat dit in één termijn zal worden behandeld.

De heer **Van Heuven** (PvdD) zou graag zien dat de wethouder uit het oogpunt van volksgezondheid een aantal reclame-uitingen weert. Zo wordt fossiele reclame nu geweerd in nieuwe contracten, maar is nog wel toegestaan in bestaande contracten. Hij zou graag zien dat de gemeente in gesprek blijft hierover met exploitanten en wil graag weten hoe het daarmee staat. Hij wil graag dat sponsoring van evenementen door de fossiele industrie, zoals de KLM, stopt. Hij verzoekt het college om regels op te stellen dat sponsoring door fossiele bedrijven verboden wordt. Op een vraag van de heer **Gaillard** (Stadsbelang Utrecht) of spreker dit argument ook hanteert als het evenement dan niet kan doorgaan, antwoordt hij bevestigend en oppert dat de gemeente dan wellicht meer subsidie zou kunnen geven. Op een vraag van de heer **Bosch** (PVV) of hij zich realiseert dat het wel om legale bedrijven gaat, zegt hij dat KLM zorgt voor CO2-uitstoot waar mensen ziek van worden en daarom vindt hij een verbod terecht. Op een vraag van de heer **Bosch** (PVV) of dit wellicht censuur is antwoordt hij dat het hem om sponsoring door dergelijke bedrijven gaat en dat zijn fractie vindt dat die sponsoring gestopt moet worden. Op een opmerking van de heer **Bosch** (PVV) dat Shell ook bomen plant, zegt hij dat hij dat liever ziet dan dat Shell olie oppompt en de wereld vernietigt. Op een vraag van mevrouw **Zwinkels** (CDA) of spreker ook vindt dat reclame van dit soort bedrijven die bezig zijn met een transitie, toch ook een kans moeten krijgen, antwoordt spreker dat hij het goed vindt dat dergelijke bedrijven een transitie ingaan, maar tot die tijd vindt hij dat er geen reclame voor henzelf in de openbare ruimte mag worden gemaakt. Op een vraag van mevrouw **Zwinkels** (CDA) wanneer KLM wat spreker betreft dan wel in de openbare ruimte reclame mag maken, zegt hij dat een dergelijk bedrijf dat brandstof produceert wat hem betreft geen sponsor mag zijn van evenementen in de stad. Op een vraag van mevrouw **Zwinkels** (CDA) of hij het met haar eens is dat je niet alles kunt afschuiven op een bedrijf en een logo, zegt hij een andere mening te zijn toegedaan en daar iets tegen te willen doen. Met betrekking tot vleesreclames vindt hij het jammer dat het college moeilijk doet over een definitie, omdat die vorig jaar nagenoeg klaarlag. Hij roept het college op om alsnog een voorstel te doen en, mocht het om vegetarische burgers gaan, dat er dan bij te zetten. Op een vraag van mevrouw **Stylianou** (D66) of spreker zich realiseert dat het advies van het Voedingscentrum over vlees en vis anders luidt dan een oproep over duurzaamheid op dit vlak, zegt hij dat ook het Voedingscentrum erachter zal komen dat vlees en vis niet zo gezond zijn. Daarnaast veroorzaakt de productie van vlees veel CO2-uitstoot. Op een vraag van mevrouw **Stylianou** (D66) of hij ook vindt dat met dergelijke verboden het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens met voeten wordt getreden vanwege een politieke mening, zegt hij dat zijn fractie hiermee wil bijdragen aan de effecten op de volksgezondheid. Op een vraag van mevrouw **Stylianou** (D66) of beperking van reclame door een gemeente er wellicht niet toe zal leiden dat de vleesconsumptie wordt verminderd en de vraag of dit dan proportioneel is, zegt hij dat hij ook liever zou zien dat dit landelijk zou gebeuren, maar hij wil graag dat Utrecht deze morele rol oppakt en denkt dat dat wel bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens past. Met betrekking tot alcoholreclame verzoekt hij de wethouder om deze te verbieden, omdat mensen daar ziek van worden. Zijn fractie is ook tegen haatzaaiende reclames en verzoekt daarom de wethouder om richtlijnen op te stellen wanneer reclames niet acceptabel zijn. Op een vraag van de heer **Bosch** (PVV) die verwijst naar artikel 7 van de Grondwet en vraagt waar de censuur van de heer Van Heuven stopt, zegt spreker dat Utrecht geen geld moet verdienen aan reclames die wellicht wel conform de Grondwet mogen,

5 maar zorgen voor **schending** in de stad. Op een vraag van de heer **Bosch** (PVV) of spreker ook vindt dat het in dit soort gevallen om gevoelens gaat en dat dat geen grond is om zaken te verbieden, omdat het om vrijheid van meningsuiting gaat, zegt spreker dat het college samen met organisaties in het veld een gedragscode kan opstellen wanneer reclame als haatzaaiend wordt ervaren. Op een vraag van de heer **Bosch** (PVV) welke commissie kan bepalen of een mening kwetsend is of niet en waar dit besloten wordt, zegt spreker dat hiernaar wellicht een onderzoek wordt uitgevoerd. Op een vraag van de heer **Gaillard** (Stadsbelang Utrecht) welke reclame de heer Van Heuven dan wil verbieden, zegt hij dat reclame aanzet tot consumeren en dat mensen daardoor dingen kopen die ze eigenlijk niet nodig hebben. Op een vraag van de heer **Gaillard** (Stadsbelang Utrecht) of zijn fractie wellicht toewerkt naar een totaal verbod op reclame zegt spreker dat hij dat niet weet, maar dat zijn fractie moeite heeft met reclame en het niet goed vindt dat de gemeentelijke begroting daarvan afhankelijk is. Het college vraagt wat de raad van een aantal zaken vindt en hij zou graag zien dat er meer reclame voor ideële zaken wordt gemaakt en dat de billboards langer uit zijn dan van 1.00 tot 5.00 uur. Op een vraag van de heer **Bosch** (PVV) wat de PvdD vindt van steigerdoeken die erfgoed financieren, verwijst hij naar het verkiezingsprogramma van de PvdD. Op een vraag van mevrouw **Zwinkels** (CDA) of spreker ook vindt dat steigerdoeken wellicht een verbetering zijn van het straatbeeld zoals bijvoorbeeld een doek met een artistieke uiting, zegt hij dat dat een kwestie van smaak is. Persoonlijk ziet hij liever een gevel dan een reclamedoek. Op een vraag van mevrouw **Zwinkels** (CDA) of uitingen op steigerdoeken wel kunnen als de welstandscommissie meekijkt, zegt hij dat dat een goed idee is.

De **voorzitter** constateert dat de volgende indiener, de fractie van Utrecht Bij1, afwezig is.

25 Mevrouw **Kleinrensink** (GL) complimenteert de wethouder met de duidelijke brief. Haar fractie wil zo min mogelijk reclame in de openbare ruimte vanwege CO2-uitstoot en vercommercialisering en verrommeling en ze vindt dat reclame die toegestaan wordt aan strenge voorwaarden moet voldoen. Fossiele reclames en gokreclames zijn in Utrecht niet meer toegestaan en daar is zij blij mee. Haar fractie zou graag ook een verbod op vleesreclame daaraan willen toevoegen en staat nog steeds achter de eerder samen met de PvdD ingediende motie daarover. Haar fractie zou ook graag zien dat de alcoholreclame wordt teruggedrongen. Op een vraag van mevrouw **Stylianou** (D66) wat dat verzoek precies inhoudt en of zij alcoholreclames helemaal wil verbieden of alleen verminderen, wijst zij erop dat alcohol schadelijk is voor de gezondheid en daarom zou ze graag een volledig verbod op alcoholreclame willen. Bij politieke campagnes kijkt de Reclame Code Commissie mee en zij zou graag zien dat het oordeel aan die Commissie wordt overgelaten. Met betrekking tot de financiën zegt zij dat de gevolgen niet groter moeten worden gesteld dan ze zijn en dat er bijvoorbeeld andere reclame voor in de plaats zou kunnen komen en daarom zou ze graag fossiele reclame, gokreclame en alcoholreclame geheel willen verbieden. Op een vraag van de heer **Bosch** (PVV) of de posters van GroenLinks in verkiezingstijd hier ook onder vallen merkt zij op net al iets te hebben gezegd over ideële reclame. Op een vraag van mevrouw **Zwinkels** (CDA) waar haar opmerking over de financiën op is gebaseerd en dat het college in de brief verwijst naar de financiële consequenties, zegt zij dat er veel verdiend wordt aan reclame, maar omdat veel aanbieders reclame willen maken, denkt zij dat de financiële risico's wel zullen meevallen. Het college schrijft dat de financiële consequenties nog niet duidelijk zijn en haar fractie schat dit niet zo ernstig in. Op een vraag van mevrouw **Zwinkels** (CDA) om een argumentatie, zegt zij voor een verbod te zijn, maar als dat grote financiële consequenties heeft, dan kan daar altijd nog over gesproken worden. Op een vraag van mevrouw **Zwinkels** (CDA) of de definitie van GroenLinks over alcohol reëel is, zegt zij dat voor haar alles wat alcohol bevat een alcoholisch product is. Op een vraag van mevrouw **Stylianou** (D66) naar haar mening over reclame voor festivals, zegt zij dat dat wat haar betreft niet mag als er reclame voor alcohol wordt gemaakt. Op een vraag van mevrouw **Stylianou** (D66) of er dan reclame mag worden gemaakt voor een restaurant zegt zij dat dit wel heel diep gaat, maar wat haar betreft wordt alle reclame voor producten die alcohol bevatten verboden. Op een vraag van de heer **Gaillard** (Stadsbelang Utrecht) of GroenLinks bedoelt dat er eerst een besluit moet worden genomen en als het dan tegenvalt er verder gekeken moet worden, zegt zij dat de financiële risico's wel meevallen. Op een vraag van de heer **Gaillard** (Stadsbelang Utrecht) of dit gebaseerd is op een risicoanalyse van GroenLinks, verwijst zij naar de brief van het college waarin niet staat vermeld dat er grote financiële consequenties zijn en dat het daarom wel meevalt. Op een vraag van de heer **Bosch** (PVV) dat dit debat duidelijk aangeeft dat een en ander moeilijk te bepalen is en de vraag waar dit stopt, zegt zij dat het om een definitiekwestie gaat, maar dat haar fractie bereid is om een goede definitie te bedenken voor alcoholreclame. Tussentijds de voorwaarden aanpassen vindt zij een

goed idee, maar zij realiseert zich ook dat dat geld kost en daarom kan zijn zich erin vinden dat de afspraken niet worden aangepast. Reclames worden nu via de privaatrechtelijke weg geregeld, maar zij zou graag zien dat dat in de toekomst via de publiekrechtelijke weg gebeurt, zoals ook in Zwolle m.b.v. de APV is gedaan. Zij vindt dat de openbare ruimte steeds belangrijker wordt en dat grote reclame-uitingen, zoals steigerdoeken, niet bijdragen aan de kwaliteit daarvan en daarom wil haar fractie reclames weren. Reclames mogen wel gebruikt worden voor promotie van kunst en cultuur, maar niet commercieel van aard zijn. Op een vraag van de heer **Gaillard** (Stadsbelang Utrecht) waarom zij vindt dat dit niet bijdraagt aan de beleving van de openbare ruimte, zegt zij dat reclames de consument verleiden om meer te consumeren en dat wil haar fractie terugdringen. Op een vraag van mevrouw **Stylianou** (D66) wat haar fractie ervan vindt als de Reclame Code Commissie meekijkt, zegt zij dat haar fractie sowieso minder commerciële uitingen op straat wil hebben. Op een vraag van mevrouw **Stylianou** (D66) of GroenLinks vindt dat grijze doeken beter zijn dan helemaal niets, zegt zij dat dat beter is dan commerciële uitingen in de openbare ruimte. Op een vraag van mevrouw **Zwinkels** (CDA) hoe zij de financiële dekking ziet, antwoordt spreekster dat steigerdoeken slechts incidenteel een bate zijn voor de gemeente en dat het hier dus niet om een structurele kwestie gaat. Op een vraag van mevrouw **Zwinkels** (CDA) of zij het met haar eens is dat dergelijke inkomsten voor de eigenaar van het gebouw zijn, zegt zij dat de gemeente niet verantwoordelijk is voor de eigenaren van panden die daaraan willen verdienen. Op een vraag van de heer **Bosch** (PVV) of zij zich realiseert dat dat soort steigerdoeken de verbeteringen aan het erfgoed financiert, verwijst zij naar de brief van het college waar dit niet in staat. Met betrekking tot de reclamemasten langs de A12 en de A2 verzoekt hij om meer informatie over de financiële dekking. Haar fractie is het eens met wat er in de brief staat over de specials in bushokjes.

Mevrouw **Alblas** (CU) bedankt voor de heldere brief. Haar fractie vraagt zich af van wie de openbare ruimte is en hoe deze gebruikt moet worden. Haar fractie vindt dat de openbare ruimte niet gedomineerd mag worden door grote bedrijven die aanzetten tot meer consumptie, zeker als het gaat om alcohol en dergelijke. Zij is het eens met de PvdD dat het gesprek met de exploitanten moet worden gevoerd en met GroenLinks om de Reclame Code Commissie een en ander te laten beoordelen. Zij zou graag zien dat de openbare ruimte, die van iedereen is, gebruikt wordt voor algemeen nut en daarnaast wil ze graag zoveel mogelijk groen en plek voor maatschappelijke discussie, kunst en cultuur. Utrechtse kunstenaars hebben wat haar betreft een streepje voor. Ze vindt het goed dat het aantal billboards en lichtmasten vermindert en dat er 76abri's komen voor eigen gebruik. Zij vindt dat het licht moet aanblijven. Haar fractie vindt specials in de bushokjes niet zinvol. In plaats van steigerdoeken zou zij liever groen, kunst en cultuur zien dan commerciële uitingen en zij roept op om na te denken over hoe de gedeelde inkomsten gedekt kunnen worden. Op een vraag van de heer **Vintgens** (VVD) wat haar fractie met het gat in de begroting wil doen en om welke bedragen het gaat zegt zij dat, als de wensen ten aanzien van steigerdoekenreclame breed gedragen zijn, er met elkaar over nagedacht moet worden wat de consequenties zijn.

Mevrouw **Stylianou** (D66) zegt dat in de brief staat dat het gaat om inkomsten van de gemeente van mensen die aan het renoveren zijn.

Mevrouw **Alblas** (CU) kan nog niet zeggen hoe een en ander moet worden opgelost. Op een vraag van de heer **Bosch** (PVV) of haar fractie meer passie kan opbrengen als het gaat om kerkelijk erfgoed, zegt zij nog geen kerk te zijn tegengekomen met grote commerciële uitingen op steigerdoeken, maar mocht dit zo zijn, dan zal dat een goede reden hebben. Op een vraag van mevrouw **Zwinkels** (CDA) bij wie de rekening terechtkomt als het gaat om niet commerciële uitingen zegt zij dat de raad extra geld moet vrijmaken als deze vindt dat dat moet gebeuren. Zij ziet geen andere mogelijkheden. Met betrekking tot reclamemasten is zij het eens met GroenLinks. Ze merkt op dat in een van de masten een bijenhotel zit en dat daar bloemen zijn gezaaid. Zij hoopt dat dat zo blijft. Zij vraagt de wethouder, naar aanleiding van opmerkingen uit de brief, hoe het zit met een nieuwe aanbesteding. Ze vindt het belangrijk dat er naar financiële en juridische mogelijkheden gekeken wordt en vraagt of de raad, op het moment dat er aanbestedingen komen, op tijd scenario's kan ontvangen om eventueel bij te sturen. Op een vraag van mevrouw **Stylianou** (D66) of het haar ook gaat om de financiële impact zegt zij dat dat ook meegenomen moet worden en dat geldt ook voor de effecten van de concessies.

De **voorzitter** verzoekt de raadsleden terughoudend te zijn met interrupties.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) heeft een punt van orde en zegt dat er veel ongedekte voorstellen worden gedaan, waarvan de oppositiepartijen vaak al te horen krijgen dat iets niet kan.

5 De heer **Stam** (PvdA) werd bij het verlaten van zijn huis vanmorgen al snel geconfronteerd met diverse reclame-uitingen en werd daardoor geraakt. Hij constateert dat reclame werkt, dat gokbedrijven grote winsten maken en dat verslaafden steeds jonger worden en hun schulden steeds hoger worden. Reclame raakt vaak de jongeren. Met een reclameverbod wordt het middel
10 afgepakt van bedrijven en hij roept op om het laaghangend fruit te plukken. Hij zou graag inzetten op een lokaal verbod op directe of indirecte reclame of promotie van kansspelen en loterijen in de openbare ruimte, maar ook op directe of indirecte alcoholreclame. Hij verzoekt de wethouder om een toezegging. Met betrekking tot vleesreclame heeft zijn fractie in het verleden verdeeld gestemd, omdat deze op een breed debat over de wenselijkheid van verschillende reclames wilde wachten. Hij zou graag een werkbaar voorstel van de andere partijen op dat gebied willen
15 ontvangen. Op een vraag van de heer **Van Heuven** (PvdD) of spreker op de hoogte is van de inzet van het college als het gaat om de reis tot plantaardig en de eiwittransitie, zegt spreker dat zijn fractie nog zoekende is. Op een vraag van de heer **Vintgens** (VVD) wat de fractie bedoelt met werkbaar maken, zegt spreker dat hij de bal neerlegt bij andere partijen en benieuwd is waar deze mee komen. Op een vraag van de heer **Bosch** (PVV) hoe het staat met de gehaktbal van de arbeider, zegt hij dat het om reclame gaat. Op een vraag van de heer **Bosch** (PVV) waar hij vanmorgen door geraakt werd, zegt hij dat reclame werkt en daarom wil zijn fractie dat reclame voor alcohol, gokken en vleesgebruik wordt verminderd. Op een vraag van de heer **Bosch** (PVV) waarom de PvdA wil bepalen wat goed en niet goed is voor mensen en waar de oude PvdA is
20 gebleven, zegt hij dat zijn fractie altijd al de wereld wilde verbeteren. Op een vraag van mevrouw **Stylianou** (D66) of spreker bewijs heeft van het feit dat reclame werkt, zegt hij dat dat ook zo is in andere landen. Op een vraag van mevrouw **Stylianou** (D66) naar bewijs dat het werkt als er in Utrecht een reclameverbod geldt, zegt hij dat dat wel helpt.

Mevrouw **Stylianou** (D66) constateert dat hij geen bewijs heeft.

30 De heer **Stam** (PvdA) verwijst in het kader van ideële reclame naar een onderzoek van het Trimbosinstituut en onderzoeken in Noorwegen en Zweden. In de raad is al vaak gesproken over ideële reclame en hij vraagt de wethouder of het mogelijk is om de Reclame Code Commissie bij dergelijke gevallen aan de voorkant van het proces al te betrekken. Op een opmerking van
35 mevrouw **Zwinkels** (CDA) of hij weet dat veel exploitanten een dergelijke afweging al in hun bedrijf maken, zegt hij dat die afweging door de concessiehouder wordt gemaakt en dat deze in twijfelgevallen naar de gemeente toekomt. Hij vindt dat Utrecht terughoudend moet zijn met het toestaan van commerciële reclame in de openbare ruimte en vraagt de wethouder wanneer er een notitie over veranderingen in de verordening naar de raad toe komt. Zijn fractie vindt het
40 bespreekbaar om de contracten voor de reclamemast te verlengen mits deze uit is tussen 1.00 en 5.00 uur.

45 De heer **Usta** (DENK) kan zich vinden in de woorden van de PvdA en is blij dat er aandacht is voor reclame in de openbare ruimte. Hij vindt dat de inhoud ervan gecontroleerd moet kunnen worden. Zijn fractie vindt het goed dat gokreclame wordt geweerd en hij zou liever helemaal geen reclame in de hele stad willen zien.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) zegt dat haar fractie erg begaan is met de openbare ruimte en vindt dat de reclames niet hinderlijk in de weg mogen staan. Zij verzoekt de wethouder te voorkomen dat er
50 borden midden op de stoep staan en haar fractie deelt de wens dat commerciële reclame in de openbare ruimte verminderd wordt en wil dat verrommeling wordt tegengegaan. Haar fractie zou graag de verkeersveiligheid willen toevoegen en meer vrije plakplekken in de stad willen hebben, zodat kleine ondernemers en kunstenaars daar iets op kunnen plakken. Zij verzoekt de wethouder dit serieus te nemen en te kijken naar de mogelijkheden van uitbreiding. Op een vraag van
55 mevrouw **Kleinrensink** (GL) wat zij met verrommeling van de openbare ruimte bedoelt, zegt zij dat plakplekken er misschien minder netjes uitzien dan elektronische borden, maar dat dit wel gekanaliseerd kan worden. Ze kan zich vinden in het standpunt van DENK over de reclames voor online gokken en roept op terughoudend te zijn met schreeuwerige reclame. Op een vraag van de heer **Stam** (PvdA) of zij ook reclame-uitingen voor plaatsgebonden gokken en loterijen wil
60 verbieden, zegt zij dat dat interessant is, maar dat zij niet de lokale bingo wil verbieden. Het gaat

haar om het fenomeen aanpakken en zij zou graag zien dat er naar het straatbeeld wordt gekeken. Op een vraag van de heer **Gaillard** (Stadsbelang Utrecht) of zij zich realiseert dat schreeuwerigheid niet meespeelt bij de beoordeling van een uiting, zegt zij dat dat inderdaad subjectief is, maar haar fractie staat voor een mooie stad met een goede beeldkwaliteit en juist daarom wil deze geen schreeuwerige reclames toestaan. Zij oppert dat de welstandscommissie daar wellicht in kan adviseren. Op een vraag van mevrouw **Kleinrensink** (GL) wat zij vindt van steigerdoeken in de stad, zegt zij dat haar fractie bedrijven wil aanmoedigen om reclame-uitingen te laten passen in het straatbeeld. Reclame volledig verbieden wil zij niet. Op een vraag van mevrouw **Kleinrensink** (GL) of zij bedoelt dat er meer op inhoud moet worden gekeken dan op grootte van uitingen en of zij dan ook definities heeft, zegt zij dat goed overleg belangrijk is. Samenwerking lijkt haar beter dan een beleidsverbod. Zij oppert dat steigerdoeken wellicht gebruikt zouden kunnen worden voor campagnes in de binnenstad bijvoorbeeld over gedrag in het verkeer, vraagt wat de wethouder daarvan vindt en of de gemeente daarmee kan starten.

Mevrouw **Stylianou** (D66) zegt dat haar fractie vrijheid van meningsuiting belangrijk vindt en daarom vindt zij het beperken van reclame-uitingen lastig. Haar fractie is er voor alle Utrechters en ondernemers. Op een vraag van de heer **Stam** (PvdA) of zij ook de effecten ziet van het verbieden van reclame op overmatig alcoholgebruik zegt zij dat zij aanwezig was op de avond die daarover werd georganiseerd, maar wijst erop dat niet iedereen verslaafd is en daarom wil ze daar niet op inhoud over praten.

Mevrouw **Kleinrensink** (GL) vindt dat een vreemde redenering, omdat, als iemand een reclame ziet, de kans van gebruik van dat product vijf keer groter blijkt te zijn. Zij vraagt hoe D66 dit rijmt met het punt van de volksgezondheid.

Mevrouw **Stylianou** (D66) zegt dat er heel veel reclames op Instagram zijn. Haar fractie wil het Europese Verdrag van de Rechten van de Mens naleven en denkt dat een lokaal verbod daaraan niet echt meewerkt. Op een vraag van mevrouw **Kleinrensink** (GL) of zij de volksgezondheid niet veel belangrijker vindt dan de Europese Rechten van de Mens, zegt zij dat een gevaarlijke opmerking te vinden, omdat dit raakt aan het proportionaliteitsbeginsel. Op een vraag van de heer **Stam** (PvdA) of zij het hem eens is dat reclame een commerciële uiting is, antwoordt zij bevestigend, maar ze vindt niet dat men aan het recht van de vrijheid van meningsuiting mag komen.

De heer **Stam** (PvdA) vindt het bijzonder dat zij de vrijheid van meningsuiting noemt en zegt dat het om een perverse prikkel gaat voor onder andere de gezondheid. Hij constateert dat D66 geen morele argumenten heeft tegen dit verbod.

Mevrouw **Stylianou** (D66) vraagt hoe hij erbij komt dat vrijheid van meningsuiting geen morele waarde is. Op een vraag van de heer **Usta** (DENK) wat volgens D66 het doel van reclame is, zegt zij dat dat is om mensen te beïnvloeden en dat heeft haar fractie ook nooit ontkend. Op een vraag van de heer **Usta** (DENK) of D66 niet geeft om mensen die gokverslaafd zijn, zegt zij dat een lokaal reclamebord niet de manier is om die mensen te helpen. Op een verzoek van de heer **Usta** (DENK) om onderbouwing, zegt zij dat online reclame effectiever blijkt te zijn dan fysieke reclame.

Op een vraag van de heer **Van Heuven** (PvdD) of haar fractie ook vindt dat gemeentes schuldig zijn aan mensen die ziek worden vanwege alcohol zegt zij zo nog een voorstel te gaan doen. Wat vandaag besproken wordt is volgens haar erg gericht op de Bühne. Zij wijst op een krantenartikel en denkt dat de Utrechter dit als betutteling ervaart en dat het beter is om minder te posten op Instagram. Zij vraagt zich af wat een eventueel verbod betekent voor de financiën. Haar fractie wil graag alle reclame tot een minimum afbouwen, maar ziet ook de waarde van de campagnes van de gemeente. Daarom wil zij geen volledig reclameverbod, maar mogelijk kan dat wel op lange termijn. Met betrekking tot steigerdoeken zegt zij dat, als het alleen maar om kunst en cultuur gaat, dat waarschijnlijk te duur wordt. Zij zou graag meer betrokkenheid van de welstandscommissie willen zien bij de steigerdoeken en verzoekt de wethouder om een toezegging. In het coalitieakkoord staat dat het aantal steigerdoeken verminderd moet worden, dus er moeten niet meer steigerdoeken komen. Op een vraag van de heer **Gaillard** (Stadsbelang Utrecht) hoe D66 haar standpunt rijmt met afbouwen, zegt zij er inhoudelijk tegen zijn, maar voor een fysieke beperking maakt zij een andere afweging.

De heer **Gaillard** (Stadsbelang Utrecht) zegt dat vrijheid bij zijn fractie hoog in het vaandel staat. Dat is ook de reden van zijn warme outfit van vandaag en hij ziet dat als een uiting van de vrijheid van meningsuiting. Hij wijst op het recht van keuzevrijheid van iedere inwoner en zegt dat mensen zelf moeten mogen beslissen wat zij eten. Hij vindt het belangrijk dat de vrijheid van meningsuiting gerespecteerd wordt. Zijn fractie vindt het niet goed dat er precedents geschiedt worden en dat de overheid bepaalt welke meningsuitingen er wel of niet zijn toegestaan. Verschillende perspectieven en een open debat vindt zijn fractie belangrijk en hij vindt het geen goede zaak dat er steeds nieuwe beperkingen worden opgelegd en vreest voor een glijdende schaal. Hij wijst op de verboden van de gemeente Utrecht op folders, huis-aan-huisreclame, fossiele reclame en tabakszaken en roept op om te werken aan het versterken van de vrijheid van meningsuiting en de keuzevrijheid.

Mevrouw **Smit** (VOLT) zegt dat haar fractie graag in gesprek gaat met GroenLinks en andere partijen over hoe ver je kunt gaan en hoeveel inkomsten je misloopt. Op een vraag van de heer **Gaillard** (Stadsbelang Utrecht) wat VOLT van de vrijheid van meningsuiting vindt, zegt zij dat de gemeente over de openbare ruimte gaat en dat de overheid daar iets van mag vinden en dat beperkingen van slechte gewoontes mogelijk moeten zijn. Op een vraag van de heer **Gaillard** (Stadsbelang Utrecht) of er dan ook paal en perk dient te worden gesteld aan het demonstratierecht, zegt zij dat dat niet slecht is voor de gezondheid.

De heer **Gaillard** (Stadsbelang Utrecht) zegt dat het niet is aangetoond dat reclames voor vlees in de openbare ruimte zo slecht zijn dat het niet meer mag.

Mevrouw **Smit** (VOLT) is benieuwd naar de onderzoeken en de impact van reclame.

De heer **Vintgens** (VVD) sluit zich aan bij de woorden van D66 en Stadsbelang Utrecht en wil geen uitzondering maken. Hij vindt dat dit geen taak van de gemeente is en dat, als er dingen moeten gebeuren, dat via de landelijke wetgeving moet lopen. Hij roept Utrecht op om hiervan af te blijven.

De heer **Van den Enk** (Student&Starter) vindt dat de openbare ruimte iets is om van te genieten en daarom moet reclame in de openbare ruimte aan banden worden gelegd. Hij vraagt de wethouder hoe de openbare ruimte ingericht moet worden en zou graag zien dat reclame eruit gaat. Tegelijkertijd weet hij dat dat niet kan, omdat dit een bron van inkomsten is en daarom is hij het eens met de PvdA over het verbod en met GroenLinks over de Reclame Code Commissie. Op een vraag van mevrouw **Stylianou** (D66) tot hoever de definitie van een alcoholverbod reikt, zegt spreker dat hij dan alleen over het product zelf wil praten. Op een vraag van mevrouw **Stylianou** (D66) of dat ook geldt voor de lokale bierbrouwerij antwoordt hij bevestigend. Hij steunt de oproep van vrije plakplaatsen van het CDA, maar heeft een voorkeur voor reclame van maatschappelijke cultuur in plaats van commerciële reclame. Hij vraagt of er iets interessants kan worden gemaakt van culturele en commerciële organisaties op het gebied van reclame in de openbare ruimte.

De heer **Bosch** (PVV) verwijst naar de film Clockwise uit 1962 van Stanley Kubrick waarin sprake is van een sterk bepalende overheid die streeft naar sociale controle en onderdrukking van het individu. Dit zorgt voor spanningen in de samenleving en het ontnemen van het vermogen van individuen om zelf keuzes te maken. Deze film benadrukt de fascistische gedachte. Op een vraag van de **voorzitter** wat hij daarmee bedoelt, zegt hij dat hij niet bedoelt dat de heer Van Heuven fascistisch is, maar hij vindt dat dit in de richting van een fascistische samenleving gaat. Op een vraag van mevrouw **Smit** (VOLT) of spreker het met haar eens is dat een reclameverbod voor bier niet betekent dat je geen bier meer mag drinken, zegt hij dat dat wel de volgende stap kan zijn. De verboden vliegen je hier om de oren en hij vreest dat er steeds meer stappen komen en dat het niet ophoudt. Op een vraag van mevrouw **Smit** (VOLT) hoe ver die stappen gaan, zegt hij dat verboden door de overheid geen vrijheid meer betekenen. Op een vraag van mevrouw **Smit** (VOLT) of hij ook vindt dat er voor bepaalde zaken overheidsregulering nodig is, zegt hij dat de overheid alleen het uiterste moet doen, maar zich verder nergens mee moet bemoeien. Hij wijst op een reactie van de samenleving in de pers als er een raadsvoorstel of motie is aangenomen en zegt dat veel mensen in deze zaal geen idee hebben wat de samenleving vindt. Zijn fractie heeft wel een mening over reclames, maar wil niets verbieden dat niet strafbaar is. Mevrouw **Kleinrensink** (GL) wijst op positieve en negatieve vrijheid en vraagt of hij het met haar eens is dat je in de stad steeds onderhevig bent aan prikkels en dat die ervoor zorgen dat je vrijheid

ontnomen wordt, terwijl er ook een andere mogelijkheid is, antwoordt hij dat dat de omgekeerde wereld is. Zeggen dat je vrijheid krijgt door de vrijheid in te perken slaat nergens op. Grote bedrijven die legaal hun bedrijfsvoering doen, mogen nu eenmaal reclame maken. Onder positieve vrijheid verstaat hij dat hij zelf bepaalt of hij 20 hamburgers gaat eten of niet. Op een vraag van mevrouw **Kleinrensink** (GL) of hij vanmorgen die behoefte al had, of dat hij daar wellicht door reclame op is gebracht, zegt hij dat, als hij vanmorgen een reclame had gezien voor 20 komkommers, hij die vanavond toch echt niet zou hebben gegeten.

De **voorzitter** schorst de vergadering.

De **voorzitter** heropent de vergadering.

Wethouder **Schilderman** bedankt de raad voor het interessante debat. Dit is een onderwerp dat politieke afweging vraagt en daarom is het goed om daarover uitspraken te doen. Zij constateert dat er veel steun is om het verbod op fossiele reclame te houden zoals het is en er is veel steun om gokreclame terug te dringen en onmogelijk te maken. In de brief is aangegeven dat er landelijke regelgeving in voorbereiding is die reclame voor online gokken inperkt, maar dat dat niet zal gelden voor landgebonden reclame. Zij kan zich voorstellen dat er afwegingen gemaakt moeten worden en de fracties kunnen daar hun eigen afwegingen maken. Op het gebied van vleesreclame ligt het lastiger en is het opstellen van een definitie lastig. Het is de vraag of er onderscheid gemaakt moet worden tussen vlees door directe consumptie of op plekken waar vlees geconsumeerd wordt. In ieder geval is het lastig om iedere vorm van vleesreclame te verbieden. De PvdD spreekt over directe consumptie en ze vraagt zich af wat dat precies is.

De heer **Van Heuven** (PvdD) verwijst naar de motie van de PvdD van december waarin een definitie is opgenomen. De wethouder heeft toegezegd dat dat werkbaar was maar nu lijkt dat anders te zijn.

Wethouder **Schilderman** zegt dat het een discussie blijft als vlees ergens in verwerkt is. Dit is lastig voor de exploitanten. Zij vraagt wat men wil op het vlak van alcoholreclame.

Mevrouw **Stylianou** (D66) wijst op het advies van **Eifel** waarin wordt aangegeven dat er een analyse moet komen van de noodzakelijkheid en ze vraagt de wethouder of dat hier ook is geweest.

Wethouder **Schilderman** zegt dat het pionieren is. Zij denkt dat de echte oplossing voor minder reclame is om minder reclame toe te staan. Het gaat erom welke voorwaarden er meegegeven kunnen worden in een aanbesteding. Bij alcoholreclame is de definitie belangrijk. Er zijn niet veel producten waar alcohol in verwerkt wordt, maar er zijn wel plekken waar alcohol geschonken wordt en het onderscheid is lastig te maken. Zij zou graag een voorstel van de raad willen hebben op dat gebied.

De heer **Van Heuven** (PvdD) verwijst naar het landelijke beleid op het gebied van alcoholreclame en stelt voor om de definitie daarvan over te nemen.

Wethouder **Schilderman** denkt ook dat de definitie van alcohol haalbaarder is dan van vlees, maar uiteindelijk moet de raad zich uitspreken over een politiek voorstel. Met betrekking tot ideële reclame is er iets gezegd over vrijheid van meningsuiting en dat is helder. Zij wijst erop dat de Reclame Code Commissie altijd achteraf toetst. Dit is om te voorkomen dat ze in een ideologische discussie terechtkomen over vrijheid van meningsuiting. Op een vraag van de heer **Stam** (PvdA) waarom de gemeente niet dezelfde afweging kan maken als de Reclame Code Commissie, zegt zij dat die mogelijkheid er niet is, omdat de Reclame Code Commissie niet vooraf toetst. De gemeente zal een en ander natuurlijk ook checken, maar is afhankelijk van of een exploitant zich meldt. Op een vraag van de heer **Stam** (PvdA) of de gemeente de Reclame Code Commissie actief benadert, zegt zij bereid te zijn om dat toe te zeggen, maar het antwoord zou worden dat de Reclame Code Commissie niet vooraf toetst. Met betrekking tot de financiering zegt zij dat het effect op de gemeentelijke begroting gering is, omdat er geen hoge tarieven gerekend worden. Als de raad reclame wil afbouwen, dan zal er een andere dekking moeten worden gezocht. Ze verwijst in dat kader naar de geheime bijlage. Met betrekking tot specials in bushokjes constateert zij dat de raad de lijn van het college wil volgen. Met betrekking tot het verzoek van de PvdD over

sponsoring van evenementen zegt zij dat verbieden niet tot de mogelijkheden van de gemeente behoort, maar dat er wellicht al afspraken gemaakt kunnen worden die gelieerd zijn aan het geven van subsidie. Op een vraag van de heer **Van Heuven** (PvdD) wat de wethouder vindt van fossiele sponsoring zegt zij dat de gemeente niet gaat over wie wat sponsort. Op een vraag van de heer **Van Heuven** (PvdD) of de gemeente het gesprek aangaat met fossiele sponsors zegt zij dat dat lastig is, maar het wordt makkelijker als de gemeente zelf subsidie verleent. GroenLinks verwijst naar het aanpassen van een verbod zoals dat in Zwolle gebeurt. Daar is een motie aangenomen, maar Zwolle heeft nog geen mogelijkheid gevonden om dit mogelijk te maken en het staat daar dus nog niet in de APV. Het is overigens ook de vraag of dat gaat lukken. Zij zal de ontwikkelingen blijven volgen en als er een optie is, dan zal zij de raad daarover informeren. Op de termijn komt zij later terug.

Mevrouw **Kleinrensink** (GL) verzoekt het college om voortaan al bij elke concessie iets daarover aan te geven, zodat, als een en ander publiekrechtelijke afloopt, dat privaatrechterlijke geregeld kan worden.

Wethouder **Schilderman** vraagt zich af of een en ander geregeld kan worden via de publiekrechtelijke weg en ook dan is er een grote kans dat er een schadeclaim komt met financiële gevolgen. Zij benadrukt opnieuw dat, als de raad minder reclame in de openbare ruimte wil hebben, deze dat niet meer moet toestaan. Op een vraag hoe het zit met de schadeclaims als een en ander al in de APV staat, zegt zij dat de fractie van GroenLinks optimistischer is dan zij op dit gebied en zij vreest voor de financiële gevolgen.

Mevrouw **Kleinrensink** (GL) vraagt de wethouder de mogelijkheid te onderzoeken.

Wethouder **Schilderman** neemt dit mee in de brief die zij aan de raad zal sturen. Over het aanbesteden van de masten na 1 juli 2024 verzoekt zij de raad om een amendement in te dienen als een fractie dat wil. Zij wijst erop dat de mast langs de A2 's nachts uit is en daarom kan het verzoek van de PvdA om hem uit te zetten tussen 1.00 en 5.00 uur worden meegenomen. Over de vrije plakplaatsen zegt zij dat er onlangs 4 extra plekken zijn bijgekomen, waardoor er nu 35 vrije plakplekken in Utrecht zijn. Mochten de bewoners nog meer ruimte willen, dan kunnen zij dat aanvragen via het initiatievenfonds. Op een vraag van mevrouw **Zwinkels** (CDA) of dit ook voor ondernemers geldt, zegt de wethouder dat initiatieven alleen voor inwoners zijn, maar dat veel ondernemers ook inwoners van de stad zijn. Ondernemers kunnen ook via het ondernemersfonds een aanvraag doen. Wel vraagt zij zich af hoe dat zit met culturele en maatschappelijke partijen in Utrecht, want de plakplaatsen zijn vrij.

De heer **Van den Enk** (Student&Starter) zegt dat zijn opmerking meer algemeen bedoeld was.

Wethouder **Schilderman** zegt dat het verzoek van het CDA om terughoudendheid bij schreeuwerige reclames lastig is, omdat dit geen werkbare optie is en daarom is er vooral naar grote reclames gekeken. De vraag van de fractie van Student&Starter over hoe het college de openbare ruimte wil inrichten, laat zij even liggen. Zij meldt de PvdD dat er op het gebied van fossiele reclames wel wat beweging komt en zij zal informatie hierover in de eerder toegezegde brief meenemen. Zij wijst erop dat het college openstaat voor moties. Met betrekking tot de termijn om terug te komen op het gesprek in Zwolle en de APV noemt zij Q4 2023.

Mevrouw **Stylianou** (D66) constateert dat de raad met voorstellen kan komen. Ze noemt sommige abri's waardevol en vraagt de wethouder om een toezegging dat er een analyse wordt gemaakt van wat het minimum is en waar de spreiding in zit.

Wethouder **Schilderman** snapt de wens, maar vraagt zich af of er een voorstel komt waarvoor een meerderheid is te vinden. Op een vraag van mevrouw **Stylianou** (D66) of er in de stad plekken zijn waar er significant meer reclamemogelijkheden zijn, zegt zij dat het haar zou helpen als de raad aangeeft hoeveel minder reclame deze wil en wat dat betekent. Op een vraag van de heer **Stam** (PvdA) wanneer er op steigerdoeken alleen nog maar kunst en cultuur kan komen, zegt zij op een motie daarover te hopen. Partijen gebruiken steigerreclame soms om verbouwingen te financieren en ze vraagt zich af hoe ver dat kan gaan, maar het heeft wel effect op de businesscase. Steigerdoeken met groen en kunst zijn een mooie ambitie, maar zij vraagt zich af hoe groot de kans is dat dit gebeurt. Op een vraag van de heer **Bosch** (PVV) wie betaalt

voor kunst en cultuur op steigerdoeken zegt zij dat, als partijen iets met kunst en cultuur op steigerdoeken willen, zij contact kunnen opnemen met kunst en cultuur, maar de kans dat dat gebeurt acht zij kleiner dan reclame erop die meer geld opbrengt.

- 5 Mevrouw **Zwinkels** (CDA) vraagt in hoeverre digitale borden hinderlijk op de stoep staan en of campagnes gecombineerd kunnen worden.

Wethouder **Schilderman** heeft die vraag eerder niet gehoord.

- 10 Mevrouw **Stylianou** (D66) vraagt nog naar de invloed van de welstandscommissie bij goedkeuring van de ontwerpen.

- 15 Wethouder **Schilderman** zegt dat de welstandscommissie altijd meekijkt bij steigerdoeken en dat die werkwijze gehanteerd blijft worden. Zij meldt dat men van 36 analoge borden en 10 digitale borden is uitgegaan, maar dat deze wel een andere invulling hebben gekregen. Alle borden worden overigens tevoren getoetst met betrekking tot verkeersveiligheid. Zij zal nog separaat terugkomen op de vraag over de campagnes.

- 20 Mevrouw **Zwinkels** (CDA) vraagt wanneer zij de separate reactie van de wethouder kan verwachten en wanneer de nota terugkomt.

Wethouder **Schilderman** zegt dat zij het antwoord heeft en er niet meer met een brief op terugkomt.

- 25 Mevrouw **Zwinkels** (CDA) had het idee dat de wethouder nog zou terugkomen op de vraag in hoeverre er gebruik wordt gemaakt van reclame als het gaat om gedrag in het verkeer en het plaatsen van fietsen.

Wethouder **Schilderman** zegt dat dat gebeurt.

- 30 Mevrouw **Zwinkels** (CDA) komt eventueel nog met een motie.

- 35 De **voorzitter** constateert dat er een toezegging is gedaan: het college houdt contact met de gemeente Zwolle over juridische mogelijkheden van een verbod op bepaalde reclames via een publieksrechtelijk weg, de APV, en komt uiterlijk in Q4 met een update.

Wethouder **Schilderman** zal in dezelfde brief ook een update geven over evenementen met fossiele sponsors en over het opnemen van zaken in de concessies.

- 40 De **voorzitter** vraagt of het akkoord is dat dit agendapunt besproken wordt in de raadsvergadering van 14 september 2023.

De heer **Van Heuven** (PvdD) vindt dat er geen urgentie is om hier volgende week over te praten; dit kan ook na de zomer.

- 45 De heer **Bosch** (PVV) kondigt enkele moties aan.

De heer **Stam** (PvdA) wil ook enkele moties indienen en wil dit samen met andere fracties doen.

- 50 De heer **Van Heuven** (PvdD) wil aan de slag gaan met moties over de onderwerpen vleesreclame en onderwerpreclames; op het gebied van steigerdoeken wil hij graag meedoen met anderen.

Mevrouw **Stylianou** (D66) zou graag met andere partijen over eventuele verboden contact willen hebben.

- 55 De **voorzitter** constateert dat dit punt voor de raadsvergadering van 14 september 2023 zal worden geagendeerd. Gewenste tijd daarvoor is drie kwartier. Zij sluit de vergadering om 22.25 uur.

LIJST VAN TOEZEGGINGEN

5

Wethouder **Schilderman** zegt, m.b.t. agendapunt 3, het volgende toe:

Het college houdt contact met de gemeente Zwolle over juridische mogelijkheden van een verbod op bepaalde reclames via de publieksrechtelijke weg, de APV, en komt uiterlijk in Q4 met een update.